

21. 11. 2003

ID: 22354

Změna právního názoru odvolacího soudu

Změní-li odvolací soud právní náhled v dané věci, nelze rozsudek soudu prvního stupně změnit, lze jej pouze zrušit a vrátit zpět k novému projednání, aby bylo umožněno účastníkům řízení se k uvedenému právnímu názoru....

Změní-li odvolací soud právní náhled v dané věci, nelze rozsudek soudu prvního stupně změnit, lze jej pouze zrušit a vrátit zpět k novému projednání, aby bylo umožněno účastníkům řízení se k uvedenému právnímu názoru odvolacího soudu vyjádřit a popřípadě navrhnout další důkazy. Pokud tak odvolací soud nepostupuje, zatíží řízení vadou, která může mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci ve smyslu ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) o.s. ř.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 26 Cdo 1081/2002, ze dne 6.2.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce B. d. H., zastoupeného advokátem, proti žalovaným 1) K. P., a 2) N. P., o přivolení k výpovědi z nájmu bytu, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 30 C 193/2000, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. září 2001, č. j. 55 Co 215/2001-25, tak, že zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. září 2001, č. j. 55 Co 215/2001-25, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Obvodní soud pro Prahu 4 rozsudkem ze dne 6. 4. 2001, č. j. 30 C 193/2000-11, přivoliil k výpovědi z nájmu žalovaných k bytu č. 91, I. kategorie, sestávajícímu ze tří pokojů a kuchyně, v 10. patře domu č. p. 3091 v P. (dále „předmětný byt“), určil, že výpovědní lhůta je tříměsíční a žalovaným uložil předmětný byt vyklidit do patnácti dnů po zajištění náhradního ubytování; dále rozhodl o nákladech řízení. Po provedeném dokazování dospěl k závěru, že výpovědní důvod podle § 711 odst. 1 písm. d) obč. zák., uplatněný ve výpovědi žalobce (vlastníka domu, ve kterém se nachází předmětný byt), je dán, neboť žalovaní (společní nájemci předmětného bytu) dlouhodobě – po dobu delší než tři měsíce – neplatí nájemné a zálohy za služby spojené s užíváním bytu. Povinnost žalovaných k vyklizení vázal podle ustanovení § 712 odst. 5 obč. zák. na zajištění náhradního ubytování s odůvodněním, že žalovaní mají dvě děti, z toho jedno nezletilé, že mají omezené možnosti získat zaměstnání, a že se v poslední době snaží dluh na nájemné uhradit.

K odvolání žalobce (směřujícímu do výroku o bytové náhradě) Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 11. 9. 2001, č. j. 55 Co 215/2001-25, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu na přivolení k výpovědi z nájmu žalovaných k předmětnému bytu zamítl; dále rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud se na rozdíl od soudu prvního stupně nezabýval otázkou naplnění uplatněného výpovědního důvodu, neboť dospěl k závěru, že výpověď daná žalobcem žalovaným dopisem ze dne 14. 9. 2001 „není účinná“, neboť i když byla adresována oběma žalovaným, společným nájemcům bytu, byla doručena pouze jednomu z nich („zřejmě K. P.“), který ji osobně převzal dne 19. 9. 2000, což stvrdil svým podpisem na stejnopise této výpovědi. Podle názoru

odvolacího soudu obvodní soud pochybil, když se výpovědi věcně zabýval a přivolil k ní, ačkoliv nebyl dán základní předpoklad úspěšnosti žaloby o přivolení k výpovědi z nájmu, tj. řádné doručení výpovědi z nájmu bytu žalovaným, společným nájemcům bytu, do vlastních rukou.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, v němž uplatnil dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. (rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci). Naplnění uplatněného dovolacího důvodu spatřuje dovolatel především v nesprávném posouzení otázky doručení výpovědi. Poukazuje na to, že žalobce předal žalovaným výpověď z nájmu bytu, jim oběma adresovanou, osobně (prostřednictvím svého pracovníka) – doručil jim ji do předmětného bytu, kde se oba trvale zdržují, přičemž listinu výpověď obsahující, převzal jeden z nich. Dovolatel má zato, že výpověď byla řádně doručena, když převzetí zásilky adresované oběma manželům je běžnou záležitostí, k níž je oprávněn kterýkoliv z nich, a že se oba žalovaní s jejím obsahem seznámili; v této souvislosti též namítá, že si soud ani neověřil výpovědi účastníků, zda výpověď byla řádně doručena či nikoli. Dovolatel dále namítá, že ačkoli odvolání žalobce směřovalo toliko proti výroku rozsudku obvodního soudu o bytové náhradě (proti jeho závěru o důvodech zvláštního zřetele hodných pro její přiznání), odvolací soud „spojil neoddělitelně všechny výroky napadeného rozsudku“, a neposuzoval je odděleně. Nesprávné právní posouzení spatřuje dovolatel dále v tom, že odvolací soud rozhodl k odvolání žalobce v jeho neprospěch, a navíc mu odejmul možnost řádného opravného prostředku proti svému rozhodnutí. Podle názoru dovolatele měl odvolací soud – „chtěl-li rozhodnutí soudu I. stupně negovat“ – odvoláním napadený rozsudek zrušit a věc vrátit soudu prvního stupně s vyjádřením svého právního názoru. Navrhl, aby rozsudky soudů obou stupňů byly zrušeny a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Vyjádření k dovolání nebylo podáno.

Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou – účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), za splnění zákonné podmínky advokátního zastoupení dovolatele (§ 241 o.s.ř.), a je podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. přípustné, neboť směřuje proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé.

Podle § 242 odst. 1 a 3 o. s. ř. dovolací soud přezkoumá rozhodnutí odvolacího soudu v rozsahu, ve kterém byl jeho výrok napaden; přitom je vázán uplatněným dovolacím důvodem, včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil. Je-li dovolání přípustné, je dovolací soud povinen přihlídnout k vadám řízení uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř. (jejich existence nebyla tvrzena a ze spisu se nepodává) a k tzv. jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolací soud je toho názoru, že posléze uvedenou vadou je řízení před odvolacím soudem postiženo.

Ústavní soud České republiky (dále „Ústavní soud“) v nálezu ze dne 24. 9. 1998, sp. zn. III. ÚS 139/98, uveřejněném pod č. 106, ve svazku 12, ročník 1998 – III. díl Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu České republiky, mimo jiné uvedl, že změna právního náhledu odvolacího soudu je důvodem kasačního rozhodnutí odvolacího soudu, přičemž z hlediska ústavněprávního se tím účastníkům otevírá možnost uplatnění práva vyjádřit se k němu, případně i předložit nové důkazy, které z pohledu dosavadního nebyly relevantní. Obdobně vyznívají i závěry nálezů Ústavního soudu ze dne 11. 12. 1997, sp. zn. IV. ÚS 218/95, a ze dne 21. 1. 1999, sp. zn. III. ÚS 257/98, uveřejněných pod č.160 ve svazku 9, ročník 1997 – III. díl, a pod č. 10 ve svazku 13, ročník 1999 – I. díl Sbírky

nálezů a usnesení Ústavního soudu České republiky. V této souvislosti lze poukázat i na obdobnou judikaturu dovolacího soudu (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 1998, sp. zn. 26 Cdo 540/98, a ze dne 24. 3. 1999, sp. zn. 21 Cdo 1901/98, uveřejněné pod č. 41, ročník 1999 a pod č. 30, ročník 2000, ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek).

V projednávané věci opřel soud prvního stupně svoje rozhodnutí o závěr, že uplatněný výpovědní důvod podle § 711 odst. 1 písm. d) obč. zák. je dán; povinnost žalovaných k vyklizení vázal na zajištění náhradního ubytování, přičemž důvody zvláštního zřetele hodné pro přiznání bytové náhrady shledal - mimo jiné - v tom, že se „žalovaní v poslední době snaží své dluhy, které byly důvodem pro výpověď z nájmu, uhradit“. V odvolání směřujícím proti výroku rozsudku soudu prvního stupně o bytové náhradě, žalobce brojil proti závěru obvodního soudu o existenci důvodů zvláštního zřetele hodných pro přiznání bytové náhrady, mimo jiné i proti uváděné okolnosti, že se žalovaní snaží dluh na nájemné hradit. U dovolacího jednání konaného dne 11. 9. 2001 (srov. protokol o jednání na č. l. 23 spisu) byl konstatován obsah rozsudku soudu prvního stupně, právní zástupce žalobce odkázal na obsah odvolání, a k dotazu soudu uvedl, že výpověď z nájmu bytu byla oběma žalovaným předána do vlastních rukou dne 19. 9. 2000. Odvolací soud se však otázkou naplněnosti uplatněného výpovědního důvodu, ani otázkou bytové náhrady nezabýval; dospěl - jak bylo výše uvedeno - k závěru, že výpověď nebyla doručena oběma žalovaným. Z řečeného vyplývá, že odvolací soud v dané věci „změnil právní náhled“. Za této situace - právě v důsledku změny právního náhledu odvolacího soudu - nebyly podmínky pro změnu rozsudku odvolacího soudu; odvolací soud měl proto tento rozsudek zrušit a věc vrátit soudu prvního stupně k dalšímu řízení mimo jiné i proto, že účastníci mají právo se k uvedenému právnímu názoru odvolacího soudu vyjádřit a popřípadě navrhnout další důkazy. Odvolací soud však takto nepostupoval; tím zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci ve smyslu ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř., a k níž dovolací soud přihlédl z úřední povinnosti (byť byla v dovolání uplatněna v rámci dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.).

Naproti tomu nelze shledat naplnění vady podle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. v námitce (v dovolání taktéž podřazené ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.), vytýkající odvolacímu soudu, že „spojil neoddělitelně všechny výroky napadeného rozsudku (míněno rozsudku soudu prvního stupně)“, a neposuzoval je odděleně. Podle ustálené soudní praxe dovolacího soudu jsou výroky o přivolení k výpovědi, a o povinnosti k vyklizení v závislosti na bytové náhradě nedělitelné a nemohou samostatně nabýt právní moci.

Dovolací soud proto podle § 243b odst. 2 věty za středníkem o. s. ř. zrušil napadený rozsudek odvolacího soudu a věc mu podle § 243b odst. 3 věty první o. s. ř. vrátil k dalšímu řízení.

Právní názor dovolacího soudu je pro odvolací soud závazný (§ 243d odst. 1 věta první za středníkem o. s. ř.).

Vzhledem k důvodu, pro který bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, bylo předčasné zabývat se dovolacími námitkami směřujícími proti skutkovému závěru odvolacího soudu, že výpověď žalobce z nájmu bytu nebyla doručena oběma žalovaným. V dalším řízení odvolací soud nepřehlédne právní názor vyjádřený v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2001, sp. zn. 26 Cdo 2357/99, uveřejněném v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, svazek 13, pod č. C 917, podle kterého výpověď z nájmu bytu danou a adresovanou oběma žalovaným - společným nájemcům bytu, lze mít

za řádně doručenou i v případě, převezme-li listinu pouze jeden z nich a druhého z manželů s jejím obsahem seznámí. Dovolacími námitkami směřujícími proti povinnosti žalovaných vyklidit byt v závislosti na bytové náhradě, se bude soud zabývat v dalším řízení.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nájem](#)
- [Ochrana osobnosti \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení a dobré mravy](#)
- [Práva dětí](#)
- [Náklady řízení](#)
- [Odmítnutí dovolání](#)
- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)